

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
П О С Т А Н О В А
від 10 листопада 1999 р. N 2066
Київ

**Про затвердження нормативно-правових
актів щодо застосування Закону України
"Про альтернативну (невійськову) службу"**

{ Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
N 1305 ([1305-2000-п](#)) від 22.08.2000
N 329 ([329-2003-п](#)) від 12.03.2003
N 1106 ([1106-2003-п](#)) від 17.07.2003
N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004
N 147 ([147-2006-п](#)) від 15.02.2006
N 313 ([313-2006-п](#)) від 15.03.2006
N 35 ([35-2012-п](#)) від 25.01.2012
N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013
N 955 ([955-2013-п](#)) від 25.12.2013 }

У зв'язку з прийняттям Закону України "Про внесення змін до
Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу" ([437-14](#))
Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**

1. Затвердити Положення про порядок проходження
альтернативної (невійськової) служби та перелік релігійних
організацій, віровчення яких не допускає користування зброєю
(додаються). *{ Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180*
([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

{ Пункт 2 втратив чинність на підставі Постанови КМ N 180
([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

3. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету
Міністрів України від 30 червня 1992 р. N 360 ([360-92-п](#)) "Про
заходи щодо реалізації Закону України "Про альтернативну
(невійськову) службу" (ЗП України, 1992 р., N 7, ст. 166).

4. Державному комітетові статистики разом з Міністерством
праці та соціальної політики внести відповідні зміни до державної
статистичної звітності про проходження громадянами альтернативної
(невійськової) служби.

Прем'єр-міністр України

В.ПУСТОВОЙТЕНКО

Інд. 69

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 10 листопада 1999 р. N 2066

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок проходження
альтернативної (невійськової) служби

{ У тексті Положення слова "комісія" у всіх відмінках замінено словами "відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації" у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

I. Загальні питання

1. Це Положення відповідно до Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу" ([1975-12](#)) визначає порядок проходження громадянами України альтернативної (невійськової) служби (далі - альтернативна служба).

2. Громадяни України мають право на альтернативну службу, якщо виконання військового обов'язку суперечить їхнім релігійним переконанням і якщо вони належать до діючих відповідно до законодавства релігійних організацій, віровчення яких не допускає користування зброєю. Перелік таких релігійних організацій затверджується Кабінетом Міністрів України. Цим правом користуються громадяни, які належать до зазначених релігійних організацій, що діють як із зареєстрованим статутом, так і без його реєстрації.

В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть бути встановлені окремі обмеження цього права із зазначенням строку їх дії.

3. На альтернативну службу направляються громадяни, які підлягають призову на строкову військову службу і особисто заявили про неможливість її проходження як такої, що суперечить їхнім релігійним переконанням, документально або іншим чином підтвердили істинність переконань та стосовно яких прийнято відповідне рішення місцевою держадміністрацією. { Абзац перший пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

Не підлягають направленню на альтернативну службу громадяни, які відповідно до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" ([2232-12](#)) звільнені від призову на строкову військову службу або яким надано відстрочку від призову на строкову військову службу (на термін дії відстрочки). { Абзац другий пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

II. Направлення на альтернативну службу

4. Для вирішення питання про направлення на альтернативну службу громадянин після взяття на військовий облік, але не пізніше ніж за два календарні місяці до початку встановленого законодавством періоду призову на строкову військову службу особисто подає письмову заяву до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації за місцем проживання. Початок проведення призову громадян на строкову військову службу встановлюється на підставі Указу Президента України. { Пункт 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

5. Заява про направлення на альтернативну службу подається у довільній формі із зазначенням мотивів неможливості проходження строкової військової служби та підтвердженням істинності релігійних переконань громадянина. До заяви додаються документи, що підтверджують істинність його релігійних переконань, копія документа про освіту, довідка про склад сім'ї та довідка з місця роботи або навчання. (Абзац перший пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004)

У разі порушення громадянином установленого строку подання заяви у ній мають бути зазначені причини її несвоєчасного подання.

6. Заява про направлення на альтернативну службу приймається за наявності паспорта. Відсутність паспорта є підставою для відмови у прийнятті заяви.

7. Заява про направлення на альтернативну службу реєструється в Журналі реєстрації заяв громадян, які звернулися з питання проходження альтернативної (невійськової) служби, що ведеться за зразком згідно з додатком 1.

8. Відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації протягом календарного місяця вивчає заяву громадянина про направлення на альтернативну службу і у разі потреби в межах наданих повноважень перевіряє повідомлені заявником дані. { Пункт 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

9. Про дату явки громадянина до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації, на якому розглядатиметься питання про направлення його на альтернативну службу, відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації повідомляє письмово та пропонує громадянину подати до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації у разі потреби додаткове підтвердження істинності релігійних переконань в документальній або іншій формі (зокрема запросити представників релігійної організації тощо). { Пункт 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

10. Повідомлення про дату явки до відповідного структурного

підрозділу місцевої держадміністрації оформляється за зразком згідно з додатком 2 та скріплюється печаткою. Воно є підставою для звільнення громадянина відповідно до законодавства від навчання, а також від роботи на цей час із збереженням середньомісячного заробітку. { Пункт 10 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004, N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

11. Громадянин зобов'язаний прибути до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації у строк, зазначений у повідомленні.

Поважними причинами неявки громадянина до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації можуть бути визнані документально підтверджені:

хвороба громадянина;

смерть або тяжка хвороба близького родича - дружини, батьків, дітей, братів, сестер, дідусів, бабусь;

перешкода стихійного характеру або інші обставини, внаслідок яких громадянин не зміг особисто прибути до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації. { Пункт 11 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

12. У разі визнання причин неявки громадянина до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації поважними розгляд заяви переноситься, про що письмово повідомляється заявникові. { Пункт 12 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

13. Заява громадянина про направлення на альтернативну службу розглядається відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації протягом календарного місяця після її надходження в присутності громадянина. У разі потреби до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації запрошуються представники релігійних організацій, громадськості та вживаються в межах законодавства інші заходи для встановлення належності громадянина до релігійної організації, віровчення якої не допускає користування зброєю, та істинності його релігійних переконань. { Пункт 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

14. Підставою для відмови громадянину в направленні на альтернативну службу або звільненні від призову на військові збори є:

несвоєчасне подання заяви про направлення на альтернативну службу або звільнення від призову на військові збори;

відсутність підтвердження істинності релігійних переконань;

неявка громадянина без поважних причин до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації. { Абзац четвертий пункту 14 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ

N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

Інші причини не можуть бути підставою для відмови в направленні на альтернативну службу або звільненні від призову на військові збори. { Пункт 14 в редакції Постанови КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004 }

15. Рішення місцевої держадміністрації про направлення громадянина на альтернативну службу або про відмову в направленні на альтернативну службу протягом п'яти календарних днів видається заявникові та надсилається у військовий комісаріат, в якому громадянин перебуває на військовому обліку. { Пункт 15 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180

([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

16. Громадянин, щодо якого місцева держадміністрація прийняла відповідне рішення, повинен звернутися протягом п'яти календарних днів до військового комісаріату, в якому він перебуває на військовому обліку. { Пункт 16 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

17. Після проходження призовної комісії відповідно до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" ([2232-12](#)) та прийняття нею рішення щодо призову на строкову військову службу військовий комісаріат протягом п'яти календарних днів повідомляє відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації про рішення призовної комісії. У такий же період громадянин повинен звернутися до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації. { Пункт 17 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

18. Протягом оголошеного періоду проведення призову на строкову військову службу з урахуванням рішення призовної комісії та наявності вільних робочих місць на підприємствах, в установах, організаціях, визначених відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації, та в патронажній службі в організаціях Товариства Червоного Хреста України (далі - підприємства, установи, організації) відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації приймає рішення про конкретне місце проходження громадянином альтернативної служби. { Абзац перший пункту 18 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 1305 ([1305-2000-п](#)) від 22.08.2000, N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004; в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

У разі відсутності вільних робочих місць період визначення місця проходження альтернативної служби громадянином може бути продовжений, як виняток, за рішенням відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації. { Абзац другий пункту 18 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004 }

Місце проходження альтернативної служби визначається переважно в межах населеного пункту за місцем проживання

громадянина або у місцевості, звідки він має можливість щоденно повертатися до місця проживання. Приймаючи рішення про місце проходження громадянином альтернативної служби, відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації може також враховувати його фахову підготовку та рівень кваліфікації, підтвержені відповідними документами.

Громадянин, направлений на альтернативну службу, не має права відмовлятися від місця проходження альтернативної служби, визначеного відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації. { Пункт 18 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004 }

19. Направлення для проходження альтернативної (невійськової) служби видається громадянину на підставі рішення місцевої держадміністрації не менш як за десять днів до початку строку проходження альтернативної служби за формою згідно з додатком 3, а також надсилається власникові відповідного підприємства, установи, організації або уповноваженому ним органу. Про видачу громадянину зазначеного направлення повідомляється військовий комісаріат, де громадянин перебуває на військовому обліку. { Пункт 19 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

20. Військовий комісаріат знімає громадянина з військового обліку у зв'язку з проходженням альтернативної служби і видає йому військовий квиток з відміткою: "Знятий з військового обліку у зв'язку з рішенням місцевої держадміністрації від _____ р. N _____ про проходження альтернативної служби.

Протокол призовної комісії від _____ р. N _____".

{ Пункт 20 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

21. Направлення для проходження альтернативної (невійськової) служби є підставою для припинення трудового договору з власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом, де громадянин працює.

22. З дня прийняття місцевою держадміністрацією рішення про направлення для проходження альтернативної служби громадянин підлягає обліку, що ведеться відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації. { Пункт 22 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

23. Книга обліку громадян, які проходять альтернативну (невійськову) службу, оформлюється відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації за зразком згідно з додатком 4.

Книга обліку громадян, які проходять альтернативну (невійськову) службу, повинна бути пронумерована, прошнурована, підписана керівником відповідного структурного підрозділу місцевої

держадміністрації та скріплена печаткою. Допуск до роботи з книгою повинен бути суворо обмежений. Записи у книзі веде відповідальний працівник. { Абзац другий пункту 23 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013, N 955 ([955-2013-п](#)) від 25.12.2013 }

На кожного громадянина відводиться в книзі не менш як 4 - 5 рядків. Записи робляться чорнилом розбірливо і акуратно. Виправлення та доповнення також вносяться чорнилом, підписуються керівником відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації (у разі його відсутності - заступником) та скріплюються печаткою. Книга зберігається 75 років. { Абзац третій пункту 23 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

24. На кожного громадянина, щодо якого відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації прийнято рішення про направлення на альтернативну службу, ведеться особова справа. Номер особової справи повинен відповідати обліковому номеру в Книзі обліку громадян, які проходять альтернативну (невійськову) службу.

В особовій справі громадянина, направленого для проходження альтернативної служби, мають зберігатися:

заява громадянина про направлення на альтернативну службу;
документи, що підтверджують істинність його релігійних переконань;

документ про освіту;

довідка про склад сім'ї;

довідка з місця роботи чи навчання;

витяги з рішень місцевої держадміністрації, прийнятих стосовно громадянина; { Абзац восьмий пункту 24 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

витяг з рішення призовної комісії; { Абзац дев'ятий пункту 24 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

інші документи у разі потреби.

Особова справа громадянина, направленого для проходження альтернативної служби, зберігається протягом 45 років.

Окрема справа ведеться також на громадян, яким відмовлено у направленні на альтернативну службу.

III. Проходження альтернативної служби

25. Громадянин зобов'язаний з'явитися для проходження альтернативної служби у визначені в направленні місце і строки.

У разі неприбуття громадянина без поважних причин на місце проходження альтернативної (невійськової) служби протягом трьох календарних днів власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган повинен негайно повідомити про це відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації. { Абзац другий пункту 25 із змінами, внесеними згідно з Постановою

КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

26. У разі одержання зазначеного повідомлення відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації протягом десяти календарних днів разом із власником підприємства, установи, організації, де громадянин повинен проходити службу, або уповноваженим ним органом з'ясовує всі обставини неприбуття або несвоєчасного прибуття громадянина на місце проходження альтернативної служби та приймає відповідне рішення.

27. Власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган зобов'язаний укласти з громадянином, який прибув для проходження альтернативної служби, в установленому порядку письмовий строковий трудовий договір на строк альтернативної служби, забезпечити його зазначеною в направленні роботою і протягом п'яти календарних днів письмово повідомити про це відповідну місцеву держадміністрацію та надіслати їй корінець направлення. { Пункт 27 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

28. У разі несвоєчасної явки громадянина для проходження альтернативної служби, що не перевищує семи календарних днів з дня, зазначеного у направленні, з поважних причин трудовий договір укладається з дня фактичної явки громадянина на підприємство, в установу, організацію.

Документи, що підтверджують причини несвоєчасної явки, негайно надсилаються до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації.

29. Громадянинові, який проходить альтернативну службу не за місцем проживання, а в місцевості, звідки він не має можливості щоденно повертатися до місця проживання, власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган зобов'язаний надати з першого дня роботи місце в гуртожитку або інше впорядковане тимчасове житло.

30. Громадянинові, який перебуває на альтернативній службі, може бути надано роботу за професією, що відповідає визначеним у розділах кваліфікації професій 2 - 9 Класифікатора професій (ДК 003-95) (v0257217-95, va257217-95, vb257217-95), затвердженого Держкомстандартом.

У разі коли робота, зазначена в направленні для проходження альтернативної (невійськової) служби, потребує відповідної кваліфікації, громадянин може її виконувати тільки за наявності документа, що підтверджує відповідну освіту та рівень кваліфікації.

31. Громадянин, який проходить альтернативну службу, не може бути призначений на посаду, що передбачає виконання функцій представників органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків.

32. У трудовому договорі під час визначення режиму праці та відпочинку громадянина, який проходить альтернативну службу, враховуються, якщо це можливо, особливості його віросповідання стосовно роботи у вихідні дні без зменшення кількості встановлених робочих днів.

33. Строк альтернативної служби становить 18 місяців, а для осіб, які мають повну вищу освіту, тобто закінчили вищі заклади освіти III та IV рівня акредитації (інститут, консерваторію, академію, університет з освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра), - 13,5 місяців. { Пункт 33 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 313 ([313-2006-п](#)) від 15.03.2006 }

34. Початком альтернативної служби вважається день, коли громадянин фактично приступив до роботи на підприємстві, в установі, організації, визначений наказом про прийняття на роботу. (Абзац перший пункту 34 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004)

У разі направлення громадянина для проходження альтернативної служби не за місцем проживання, а в місцевість, звідки він не може щоденно повертатися до місця проживання, строк альтернативної служби визначається з урахуванням часу, необхідного для переїзду до місця служби та у зворотному напрямку.

35. До строку альтернативної служби не зараховуються відпустка з ініціативи власника або уповноваженого ним органу, відпустка у зв'язку з навчанням у середніх або вищих закладах освіти з вечірньою або заочною формою навчання, час перебування під адміністративним арештом, прогулів та скорочення тривалості робочого часу. При цьому строк альтернативної служби продовжується на невідпрацьований час.

36. Трудові відносини між громадянином, який проходить альтернативну службу, та власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом регулюються законодавством про працю з урахуванням відповідних положень Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу".

37. У разі потреби професійна підготовка та перепідготовка громадян під час проходження альтернативної служби проводяться індивідуально безпосередньо на виробництві.

38. У разі ліквідації, реорганізації або перепрофілювання підприємства, установи, організації, де громадянин проходить альтернативну службу, власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган зобов'язаний повідомити відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації не пізніше ніж за два календарні місяці про дострокове розірвання трудового договору, а в разі виникнення потреби в наданні відпустки з ініціативи адміністрації або скороченні тривалості робочого часу - протягом п'яти календарних днів. { Абзац перший пункту 38 із

змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004 }

У такому разі відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації визначає громадянину інше місце подальшого проходження альтернативної служби.

39. Місце проходження альтернативної служби громадянина з урахуванням суспільних потреб може бути змінено відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації у будь-який час.

40. Під час проходження альтернативної служби громадянин має право звернутися до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації з умотивованою заявою щодо зміни місця проходження альтернативної служби, а також дострокового звільнення з неї на підставах, передбачених Законом України "Про альтернативну (невійськову) службу".

41. У разі самовільного припинення альтернативної служби або систематичного невиконання без поважних причин покладених на громадянина службових обов'язків у зв'язку з проходженням альтернативної служби власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган має право звернутися до відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації з клопотанням про дострокове розірвання трудового договору. При цьому він не може достроково розірвати в односторонньому порядку трудовий договір без рішення відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації. { Абзац перший пункту 41 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004 }

Питання про зміну місця проходження громадянином альтернативної служби розглядається відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації протягом місяця, у разі потреби визначається інше місце проходження альтернативної служби і відповідно до цього Порядку громадянину видається нове направлення для проходження альтернативної (невійськової) служби.

42. Під час проходження альтернативної служби громадянину надається щорічна оплачувана відпустка тривалістю 15 календарних днів. За перший рік альтернативної служби відпустка надається після відпрацьованих 11 календарних місяців.

За письмовою заявою громадянина відпустка без збереження заробітної плати із зарахуванням до строку проходження альтернативної служби може бути надана йому в разі смерті дружини, батька, матері (вітчима, мачухи), дитини (пасинка, падчерки), рідних братів, сестер, дідусів і бабусь тривалістю до семи календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця поховання та назад, а у разі хвороби перелічених осіб, які за висновком медичного закладу потребують постійного стороннього догляду, - тривалістю, визначеною у медичному висновку, але не більше 30 календарних днів. (Абзац другий пункту 42 із змінами,

внесеними згідно з Постановою КМ N 1305 ([1305-2000-п](#)) від 22.08.2000)

43. Громадянин, направлений на альтернативну службу, не має права ухилятися від її проходження, брати участь у страйках, займатися підприємницькою діяльністю, навчатися в закладах освіти, крім середніх або вищих закладів освіти з вечірньою або заочною формою навчання.

Ухиленням від проходження альтернативної служби вважається: неприбуття без поважних причин на місце проходження альтернативної служби, зазначене у направленні, або прибуття із запізненням більше ніж на три календарні дні;

самовільне припинення виконання службових обов'язків; несвоєчасне (пізніше ніж за п'ять календарних днів) повідомлення відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації про надання відпустки з ініціативи власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу, а також про попередження власником або уповноваженим ним органом щодо звільнення у зв'язку з ліквідацією, реорганізацією або репрофільюванням підприємства, установи, організації. { Абзац пункту 43 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004 }

44. Власник підприємства, установи, організації, на якому громадянин проходить альтернативну службу, або уповноважений власником орган зобов'язаний негайно повідомляти відповідний структурний підрозділ місцевої держадміністрації про всі випадки, наслідком яких є припинення, переривання або продовження строку проходження альтернативної служби.

45. У трудовій книжці громадянина, який проходить альтернативну службу, в графі 3 розділу "Відомості про роботу" робляться відповідні записи за зразком згідно з додатком 5.

46. Для контролю за проходженням громадянином альтернативної служби власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган щокварталу подає до місцевої держадміністрації відомості про використання ним робочого часу за підписами табельника та керівника підрозділу, в якому громадянин працює, за формою згідно з додатком 6. { Пункт 46 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

47. Час проходження громадянином альтернативної служби зараховується до його загального трудового стажу.

Цей час зараховується також до безперервного трудового стажу і стажу роботи за спеціальністю за умови, що громадянин не пізніше ніж через три календарні місяці після звільнення з альтернативної служби приступить до роботи.

IV. Припинення альтернативної служби

48. Альтернативна служба припиняється у разі закінчення

строку її проходження або достроково за рішенням місцевої держадміністрації. { Пункт 48 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

49. Місцева держадміністрація визначає день закінчення проходження альтернативної служби, враховуючи використання громадянином робочого часу протягом усього періоду служби.

{ Абзац другий пункту 49 виключено на підставі Постанови КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004 }

У разі прийняття відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації рішення про продовження строку проходження альтернативної служби на невідпрацьований громадянином час власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган переукладає строковий трудовий договір з громадянином на визначений відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації строк. { Пункт 49 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180

([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

50. Якщо громадянин, який проходить альтернативну службу, виявив бажання проходити строкову військову службу, він звертається до місцевої держадміністрації з відповідною заявою про дострокове припинення альтернативної служби. { Абзац перший пункту 50 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

На підставі заяви громадянина та повідомлення військового комісаріату про прийняття призовною комісією рішення щодо призову громадянина на строкову військову службу місцева держадміністрація приймає рішення про дострокове припинення альтернативної служби.

{ Абзац другий пункту 50 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

При цьому строк альтернативної служби, визначений з урахуванням використання громадянином робочого часу протягом проходження служби, зараховується до строку військової служби з розрахунку півтора місяця альтернативної служби за один місяць строкової військової служби.

51. Альтернативна служба може бути достроково припинена у зв'язку з визнанням громадянина непридатним за станом здоров'я для подальшого проходження військової служби.

За зверненням громадянина, який проходить альтернативну службу, стосовно його придатності за станом здоров'я для подальшого проходження військової служби місцева держадміністрація видає йому відповідне направлення до військового комісаріату для огляду військово-лікарською комісією. { Абзац другий пункту 51 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

У разі визнання громадянина непридатним за станом здоров'я для подальшого проходження військової служби місцева держадміністрація на підставі висновків постанови військово-лікарської комісії приймає рішення про дострокове

припинення альтернативної служби. { Абзац третій пункту 51 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

52. Якщо у громадянина виникає передбачене законодавством про військовий обов'язок і військову службу право на відстрочку від проходження військової служби внаслідок зміни сімейних обставин, він звертається до місцевої держадміністрації з заявою про дострокове припинення альтернативної служби. До заяви додаються документи, що підтверджують його право на відстрочку, на підставі яких місцева держадміністрація приймає відповідне рішення. { Пункт 52 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

53. У разі виїзду сім'ї громадянина, який проходить альтернативну службу, за кордон на постійне місце проживання проходження ним альтернативної служби може бути припинено за рішенням місцевої держадміністрації за наявності відповідних документів, що підтверджують його виїзд разом із сім'єю. Копія рішення видається громадянину та надсилається до відповідного військового комісаріату для видачі довідки встановленого зразка для оформлення виїзних документів. { Пункт 53 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

54. У разі засудження громадянина, який проходить альтернативну службу, до позбавлення волі місцева держадміністрація на підставі рішення суду приймає рішення про дострокове її припинення. { Пункт 54 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

55. Альтернативна служба припиняється достроково також за рішенням місцевої держадміністрації у разі ухилення громадянина від проходження альтернативної служби або вчинення інших дій, передбачених пунктом 43 цього Порядку, про що протягом п'яти календарних днів у письмовій формі повідомляється громадянин та військовий комісаріат.

У такому разі громадянин підлягає призову на строкову військову службу на загальних підставах.

У разі призову громадянина на строкову військову службу у зв'язку з ухиленням від проходження альтернативної служби строк проходження альтернативної служби не зараховується до строку військової служби. { Пункт 55 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

56. Громадянин після звільнення з альтернативної служби протягом п'яти календарних днів зобов'язаний стати на облік у військовому комісаріаті за місцем проживання. У такому ж порядку в зазначений строк громадянин стає на облік і у разі зміни місця проживання. (Пункт 56 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004)

57. Громадянин перебуває на обліку у військовому комісаріаті та в відповідному структурному підрозділі місцевої держадміністрації за місцем проживання до досягнення ним 40 років.

V. Звільнення від призову на військові
(навчальні та спеціальні) збори

58. Громадяни, які пройшли альтернативну службу, не призиваються на військові (навчальні та спеціальні) збори (далі - збори).

59. У разі призову на збори громадянина, який після проходження строкової військової служби набув релігійних переконань і належить до діючої релігійної організації, віровчення якої не допускає користування зброєю, він особисто не пізніше семи календарних днів від дня одержання виклику військового комісаріату про призов на збори подає до місцевої держадміністрації заяву про звільнення від цього призову. { Пункт 59 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180

([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

60. Заява громадянина про звільнення від призову на збори розглядається відповідним структурним підрозділом місцевої держадміністрації протягом 14 календарних днів з дня її реєстрації у порядку, передбаченому для розгляду заяв про порядок направлення на альтернативну службу.

Книга реєстрації заяв громадян про звільнення від призову на військові (навчальні та спеціальні) збори та обліку громадян, звільнених від призову на збори ведеться за зразком згідно з додатком 7.

Громадяни, які звільнені від призову на збори, перебувають на обліку відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації до досягнення ними 40 років.

61. На кожного громадянина, щодо якого прийнято рішення про звільнення від призову на збори, ведеться особова справа, яка зберігається протягом 45 років. Номер особової справи повинен відповідати обліковому номеру в книзі реєстрації заяв громадян про звільнення від призову на військові (навчальні та спеціальні) збори та обліку громадян, звільнених від призову на збори.

В особовій справі громадянина, звільненого від призову на збори, має бути:

заява громадянина про звільнення від призову на збори;

витяги з рішень місцевої держадміністрації, прийнятих стосовно громадянина, звільненого від призову на збори; { Абзац четвертий пункту 61 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

витяг з рішення призовної комісії; { Абзац п'ятий пункту 61 в редакції Постанови КМ N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

інші документи у разі потреби.

На громадян, яким відмовлено у звільненні від призову на

збори, заводиться окрема справа.

Розділ VI Контроль за проходженням громадянами
альтернативної служби

62. Контроль за організацією альтернативної служби здійснюється місцевою держадміністрацією. { Пункт 62 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180

([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

63. Контроль за додержанням власниками підприємств, установ та організацій або уповноваженими ними органами законодавства про працю під час проходження громадянами України альтернативної служби здійснюється спеціально уповноваженим органом виконавчої влади з державного нагляду за додержанням законодавства про працю. (Положення доповнено розділом VI згідно з Постановою КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004)

Зразок

Додаток 1
до Положення про проходження
альтернативної (невійськової) служби

ЖУРНАЛ
реєстрації заяв громадян, які звернулися
з питання проходження альтернативної
(невійськової) служби

Направлено		Відмовлено		Дата,		Примітка					
п/п		ім'я та по		проживання		на альтер-		в направ-		вихідний	
дата		батькові,		громадянина		нативну		ленні на		номер	
		рік		(невійськову)		альтерна-		повідомлення			
		народження		службу		тивну (не-		військового			
				військову)		комісаріату					
				службу		про прийняте					
						рішення					

Зразок

Додаток 2
до Положення про проходження
альтернативної (невійськової) служби

ПОВІДОМЛЕННЯ Громадянину

_____,
(прізвище, ім'я та по батькові громадянина) який проживає

_____
(домашня адреса)

Розгляд питання щодо направлення Вас на альтернативну

([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

Зразок

Додаток 5
до Положення про проходження
альтернативної (невійськової) служби

ЗАПИСИ,

**що робляться у трудовій книжці громадянина,
який проходить альтернативну (невійськову)
службу (графа 3 розділу "Відомості про роботу")**

1. Альтернативна (невійськова) служба.
2. Повне найменування підприємства, установи, організації.
3. Прийнято до (зазначити найменування підрозділу, професію (посаду) і розряд) для проходження альтернативної (невійськової) служби на підставі рішення місцевої держадміністрації від " ____ " _____ р. N ____ відповідно до Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу".
4. Звільнено:
на підставі рішення місцевої держадміністрації від " ____ " _____ р. N ____ про припинення альтернативної (невійськової) служби у зв'язку із закінченням строку її проходження відповідно до статті 20 Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу";
на підставі рішення місцевої держадміністрації від " ____ " _____ р. N ____ про дострокове припинення альтернативної (невійськової) служби у зв'язку з _____ (зазначити причину) відповідно до статті 21 Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу";
на підставі рішення місцевої держадміністрації від " ____ " _____ р. N ____ про дострокове припинення альтернативної (невійськової) служби у зв'язку з ухиленням від проходження альтернативної (невійськової) служби відповідно до статті 21 Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу";
на підставі рішення місцевої держадміністрації від " ____ " _____ р. N ____ у зв'язку з переведенням на інше підприємство, в установу, організацію для продовження проходження альтернативної (невійськової) служби відповідно до статті 13 (або статті 18 залежно від причин) Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу".
5. У разі переведення на інше підприємство, в установу, організацію робляться такі записи:
повне найменування підприємства, установи, організації;
прийнято до (зазначити назву підрозділу, професію (посаду) і розряд) для продовження проходження альтернативної (невійськової)

служби на підставі рішення місцевої держадміністрації від "____" _____
р. N ____ відповідно до статті 13 Закону
України "Про альтернативну (невійськову) службу".
{ Додаток 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180
([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

Додаток 6
до Положення про проходження
альтернативної (невійськової) служби

Зразок

ВІДОМОСТІ

про використання робочого часу
за ____ квартал _____ року

громадянином _____,

(прізвище, ім'я та по батькові)

який проходить альтернативну (невійськову) службу

на _____

(найменування підприємства, установи, організації)

(днів) -----

| Місяці кварталу

-----+-----	
-----+----- Дні явок:	
фактична робота	
-----+----- у тому числі з неповним робочим днем	
-----+----- цілозмінні простої	
-----+----- Дні неявок у зв'язку з:	
-----+----- щорічною відпусткою	
-----+----- відпусткою у	
зв'язку з навчанням -----+-----	
відпусткою з дозволу адміністрації	
-----+----- у тому числі у зв'язку з відпусткою	
-----+----- без збереження заробітної	
плати з ініціативи адміністрації	
-----+----- хворобою	
-----+----- Прогоули	
-----+----- Вихідні та святкові дні	
-----+----- Усього	

Табельник _____

(підпис) (прізвище та ініціали) тел. _____

Керівник підрозділу _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Примітка. Відомості заповнюються на підставі табеля обліку
використання робочого часу.

Зразок

Додаток 7
до Положення про проходження
альтернативної (невійськової) служби

КНИГА
реєстрації заяв громадян про звільнення від призову
на військові (навчальні та спеціальні) збори та обліку
громадян, звільнених від призову на збори

----- N |Дата |Прізвище, |
Повістка |Рішення місцевої держадміністрації| Дата, | Знято |При- п/п| |ім'я, по
|військового |-----|вихідний | з |мітка | |батькові, |комісаріату
|дата, |звільнено |відмовлено | номер |обліку,| | |число, |про направ- |номер |від
|у звільненні |повідом- |дата,| | |місяць, |лення на | |призову на|від призову
|лення |номер| | |рік на- |військові | |військові |на військові |військо- | | |
|родження |збори, | |збори та |збори (на |вому | | | | |дата,
номер | |взято на |облік не |комісару | | | | | | |облік
|береться) | | |

{ *Додаток 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 180*
([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

{ *Положення про комісії у справах альтернативної*
(невійськової) служби втратило чинність на підставі Постанови КМ
N 180 ([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }

{ *Перелік підприємств, установ, організацій, що перебувають у*
державній або комунальній власності, на яких громадяни можуть
проходити альтернативну службу втратив чинність на підставі
Постанов КМ N 1795 ([1795-2003-п](#)) від 31.12.2004 }

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 10 листопада 1999 р. N 2066

ПЕРЕЛІК

релігійних організацій, віровчення
яких не допускає користування зброєю

Адвентисти-реформисти
Адвентисти сьомого дня
Євангельські християни
Євангельські християни-баптисти
Покутники
Свідки Єгови
Харизматичні християнські церкви (та церкви, прирівнені до них згідно із
зареєстрованими статутами)
Християни віри євангельської (та церкви, прирівнені до них згідно із

зареєстрованими статутами)
Християни евангельської віри
Товариство Свідомості Крішни

*{ Склад Комісії у справах альтернативної (невійськової)
служби України втратив чинність на підставі Постанови КМ N 180
([180-2013-п](#)) від 13.03.2013 }*

**Підпишіться на сторінку ІРС в [Facebook](#) і [Twitter](#) – експертний погляд на
законодавство і релігійне життя в Україні та світі.**

Інститут релігійної свободи, Київ

www.irs.in.ua